

Everywhere but Greece

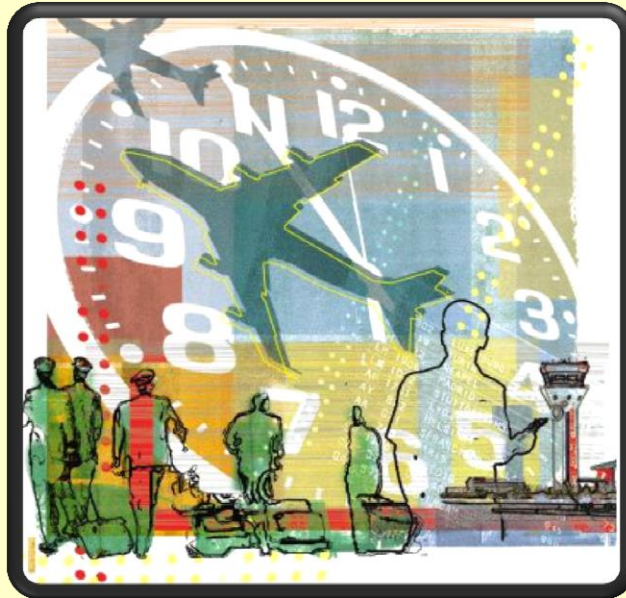
Η Μετανάστευση των Ελλήνων επιστημόνων

του Σδρόλλα Στράτου

Από τη δεκαετία του πενήντα και ίσως και πιο πριν, αρκετοί Έλληνες που είχαν ολοκληρώσει τις ακαδημαϊκές τους σπουδές αποφάσιζαν να μεταναστεύσουν σε χώρες του εξωτερικού, προκειμένου να διεκδικήσουν καλύτερες και κυρίως σχετικές με το αντικείμενο των σπουδών τους θέσεις εργασίας. Τους τελευταίους χρόνους, το φαινόμενο αυτό χαρακτηρίζεται από μια έξαρση, καθώς όλο και περισσότεροι νέοι Έλληνες παίρνουν την απόφαση να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους και να αναζητήσουν μία καλύτερη τύχη σε ξένα κράτη. Ποιοί, λοιπόν, μπορεί να είναι οι παράγοντες που οδήγησαν στην αύξηση της μεταναστευτικής δραστηριότητας από μέρους των νέων Ελλήνων το τελευταίο διάστημα;

Αρχικά, η οικονομική κρίση που βιώνει το ελληνικό κράτος έχει επηρεάσει καθοριστικά την αγορά εργασίας, αλλάζοντας δραστικά τις

συνθήκες που επικρατούσαν σε αυτήν. Πολλοί άνθρωποι έχουν χάσει τις δουλειές τους και έχουν οδηγηθεί σε μία κατάσταση εξευτελισμού. Οι προσλήψεις νέων ατόμων, επίσης, που πραγματοποιούνται είναι ελάχιστες. Οι μισθοί που προσφέρονται στους εργαζόμενους ακόμη και σε αυτούς

που έχουν κάνει πανεπιστημιακές σπουδές είναι πεινυχοί. Ένας διορισμός μπορεί ύστερα από κάποιο διάστημα να γίνει εύκολα απόλυση, χωρίς υποχρεωτικά να υπάρχουν λόγοι που να δικαιολογούν μία τέτοια ενέργεια. Όλα αυτά συνθέτουν ένα τρομακτικό – θα μπορούσε να πει κανείς – κλίμα για τους νέους και κάνουν τη μετανάστευση να φαίνεται ως μία καλή ευκαιρία που θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν, για να οικοδομήσουν μία «στέρεα» και αξιοπρεπή ζωή.

Εκτός όμως από τις δυσμενείς συνθήκες που επικρατούν στην ελληνική οικονομία, δεν υπάρχουν στην Ελλάδα εκείνες οι δομές και

εκείνο το υπόβαθρο που θα μπορούσαν να βοηθήσουν τους Έλληνες επιστήμονες να εφαρμόσουν τη γνώση τους και να κάνουν τους κατάλληλους πειραματισμούς για επιστημονικές ανακαλύψεις και πρόοδο. Τα αντικείμενα με τα οποία επιλέγουν να ασχοληθούν αρκετοί Έλληνες δεν έχουν ως επαγγελματικοί κλάδοι ιδιαίτερο αντίκρισμα στην Ελλάδα. Γενικά, ως χώρα υστερούμε σε αρκετούς τομείς της επιστήμης. Και αποτέλεσμα αυτού είναι να μη βρισκόμαστε σε θέση να προσφέρουμε στους Έλληνες επιστήμονες τους κατάλληλους χώρους για την επιστημονική τους δράση και εν τέλει να μην μπορούμε να αξιοποιήσουμε τις δικές τους εξειδικευμένες γνώσεις και να τις μετουσιώσουμε σε δυναμικό χαρακτηριστικό ολόκληρης της Ελλάδας. Αδυνατούμε να κρατήσουμε στην Ελλάδα τα ελληνικά μυαλά, τα οποία στο τέλος φεύγουν στο εξωτερικό.

Γιατί το εξωτερικό, σε αντίθεση με την Ελλάδα, μπορεί να βοηθήσει τους επιστήμονες, μέσα από τις δομές που διαθέτει, να εκφράσουν τις εξειδικευμένες γνώσεις τους και να πραγματοποιήσουν σταθερά βήματα πρόόδου. Ωστόσο, δεν είναι μόνο αυτό το στοιχείο που καθιστά το εξωτερικό «έφορο έδαφος». Η πρόσφατή μου

επίσκεψη στη Γαλλία, και συγκεκριμένα στο Στρασβούργο, μου έδειξε πως υπάρχει μία ισχυρή κοινωνική οργάνωση στις χώρες του εξωτερικού, μέσα από την οποία «γεννιέται» ένας δυναμισμός που σε εμπνέει και σου ξυπνά τη διάθεση να ενεργοποιήσεις τις δυνάμεις σου και να προσπαθήσεις για μία πρόοδο όχι μόνο ατομική αλλά και συλλογική. Και είναι τέτοιο το κλίμα του εξωτερικού, που λειτουργεί εποικοδομητικά και που μπορεί να «στεγάσει» και να στηρίξει σημαντικά επιστημονικές και πνευματικές προσπάθειες. Είναι τέτοια η νοοτροπία, που προωθεί τη δημιουργική δραστηριοποίηση του ατόμου και που δεν αδιαφορεί για τα εγχειρήματά του ούτε τα υπονομεύει.

Στην Ελλάδα, αντίθετα, επικρατούν διαφορετικές αντιλήψεις και συνθήκες που δε μοιάζουν να προωθούν και να αναγνωρίζουν την ελεύθερη και ανεμπόδιστη δράση του ατόμου. Στον επαγγελματικό τομέα, για παράδειγμα, μπορεί να ορίζονται από μερικούς «συνεργάσιμους και προοδευτικούς διευθυντές» κάποιες κόκκινες γραμμές τις οποίες δύσκολα θα μπορούσε να ξεπεράσει ένας εργαζόμενος. Και αυτές μπορεί να αφορούν στην εξουσία και το κύρος, που «πρέπει» να έχουν τα εν λόγω πρόσωπα, και μάλιστα να έχουν στόχο να προστατεύσουν την υψηλή τους θέση από κάποιον που πιθανώς τη διεκδικεί. Μπορεί εν ολίγοις κάποιος που είναι συνεπής και πολύ καλός στις επαγγελματικές του υποχρεώσεις να θεωρείται κίνδυνος και να αντιμετωπίζεται εχθρικά και με ύπουλες ενέργειες, για να μη διακριθεί. Το γεγονός αυτό, όμως, είναι αποθαρρυντικό για τους νέους και

μάλιστα τους επιστήμονες, καθώς δεν τους εγγυάται κανείς ότι μέσα από τη σκληρή τους δουλειά θα ανταμειφθούν. Και έτσι αποφασίζουν να φύγουν.

Λαμβάνοντας τα παραπάνω υπόψη, αρκετοί είναι οι Έλληνες επιστήμονες που έχουν αφήσει την Ελλάδα, για να αναζητήσουν μία νέα χώρα, όπου θα έχουν τη δυνατότητα να διεκδικήσουν μία θέση εργασίας σχετική με το αντικείμενο των σπουδών τους και μία καλύτερη ζωή. Η Ελλάδα, δυστυχώς, δεν είναι σε θέση να βοηθήσει αυτά τα

άτομα, εξασφαλίζοντάς τους τα κατάλληλα μέσα για την εργασία τους. Δεν είναι σε θέση να κρατήσει τους ανθρώπους εκείνους που η ίδια μεγάλωσε. Η Ελλάδα, όμως, χρειάζεται τους επιστήμονές της, για να εργαστούν σε αυτήν και να ενισχύσουν το διεθνές κύρος της, κάνοντας το όνομά της ένα σημαντικό παράγοντα στις παγκόσμιες εξελίξεις. Για αυτό το λόγο, θα πρέπει να κινητοποιηθεί το κράτος και να λάβει τις κατάλληλες αποφάσεις και τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να μπορέσει να τους κρατήσει.

